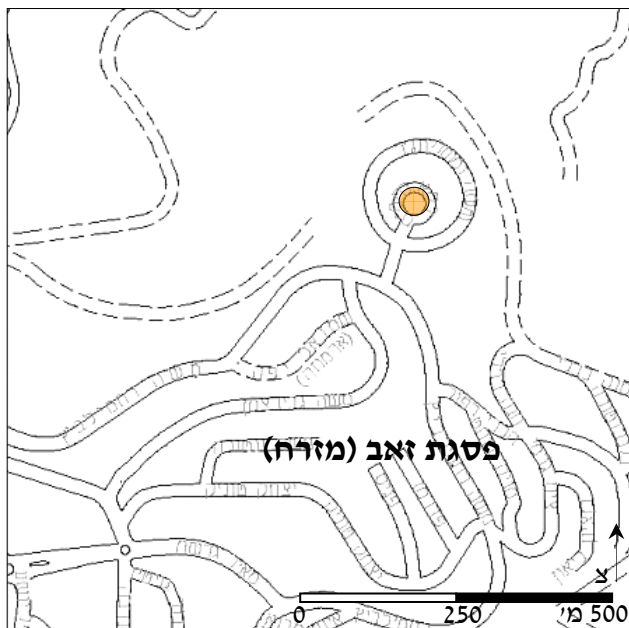

פסגת זאב ("בנה ביתך") Pisgat Ze'ev

נ.צ.: 17417.13692 גוש: 30588, 30589, 30590, 30591
 הכרזת האתר: י- 4923 עמ' 4957 26.9.00 IAA: 5984/0
 רחוב: כיסא רחמים
 תאור כללי: בית חווה, בית בד, גת, מערכת מסתור, מקווה.
 הקשר סביבתי: אתר בשצ"פ בלב המרקם האורבני.

שמות אחרים: ואדי אל מוג'לי.

יעוד המקום: גן ארכיאולוגי פתוח

בעלות: ?

מפעיל המקום: אין

שימוש כיום: שטח לא מפותח.

גודל: קטן כ- 0.5 דונם.

חפירות: שוקרון א', 1991.

ניצפות: נמוכה.

תיצפות: בינונית/נמוכה.

תאור הממצאים:

שרידי בית חווה, גת, בית בד, מחילת מסתור, מקווה ובורות מים. המכלול מיוחס לימי בית שני. בית החווה: מבנה (12*16) הכולל שישה חדרים שקירותיהם הושתתו על סלע האם. במבנה זהו שלושה שלבי בניה הכוללים עיבוי הקירות החיצוניים ושינויים בתכנית הפנימית. כן השתמר מסד עליו נבנה, כנראה, גרם מדרגות שהוביל לקומה שניה. מחילת מסתור: מתחת למסד גרם המדרגות נתגלה פיר חצוב בסלע. בתחתית הפיר נפתחה מחילה מפותלת חצובה בסלע, המסתיימת במערה טרפזית (190*225). מקווה טהרה: נחשף בצמוד למבנה, מצידו הצפוני. אל המקווה הוביל מסדרון מדורג (כ- 2 מ' רוחב). בקצה המסדרון נקרע פתח שהוביל לחדר מלבני שבתוכו נמצא אגן רחצה. גת חצובה: נחשפה מצפון מזרח למבנה. הגת כוללת משטח דריכה מרובע, ממנו מובילה תעלה לבור שיקוע, שממנו היה מעבר לבור איגום. בית בד: הותקן בתוך מערה. שתי אומנות תמכו את תקרת המערה. על רצפת הסל נמצאה אבן הים ונחשפו שתי מערכות סחיטה שפעלו בשיטת הקורה והמשקולות. בית הבד כלל גם אגן מטוייח. ברחבי האתר נתגלו בור מים גדול וכן ספלולים ושרידי מחצבות. (עפ"י אלי שוקרון ואלגרה סבריאגו, ח"א 99 עמ' 51).

מבט על מבנה בית-החווה מכיוון צפון מערב.

תקופות: חשמונאית, הרודיאנית.

רמת השתמרות: טובה.

ממצא מיוחד: באתר נמצאו שלושה אוסטרקונים כתובים בדיו שחור.

פוטנציאל לחפירה עתידית: 1, 2, 3, 4, 5

מידע נוסף:

באתר נחשפו מגוון כלי חרס הכולל סירי בישול, נרות, קנקנים, ספלי מדידה וכו'.

פסגת זאב ("בנה ביתך") Pisgat Ze'ev

יחס אתר-סביבה:

האתר מוקף בחומה חדשה וממוקם בראש "במה" עגולה שנוצרה בעקבות הבנייה בסמוך לאתר. מדרגות מובילות מפתח בצידה הדרומי של החומה לראש ה"במה". המקום מוזנח, ובהקשרו הנוכחי נראה כגוף זר בלב המרקם הבנוי. הבורות והפרשי המפלסים בשטח יוצרים בעיה בטיחותית קשה למבקרים ולתושבי השכונה.

נגישות: גבוהה מאוד. קיימת גישה לרכב עד לשולי האתר. מהלך מדרגות מוביל עד לאתר עצמו. באתר לא הוסדרו שבילי הליכה.

שימור:

מצב השתמרות: טוב (רוב שטח האתר מכוסה). מהשרידים הנראים בשטח, מלבד המכלולים החצובים בסלע, הממצא הבנוי סובל מחוסר יציבות ומנזק מכוון. ניכרים סימני וונדליזם וסמני מדורות בכל שטח האתר.

טכנולוגיות: חציבה בסלע, בניית גזית.

מסקנות:

☒	ערך ארכיאולוגי מיוחד
☒	ערך היסטורי
☒	ערך דתי-תרבותי
☒	ערך אדריכלי/טכני
☒	מייצג תקופה
☐	ערך נופי
☐	נדירות
☒	רמת השתמרות
☐	מקבץ
☐	פגיעות

באתר נחשפה מערכת מורכבת של חווה חקלאית המייצגת מבחינות שונות את התקופה החשמונאית/הרודיאנית.

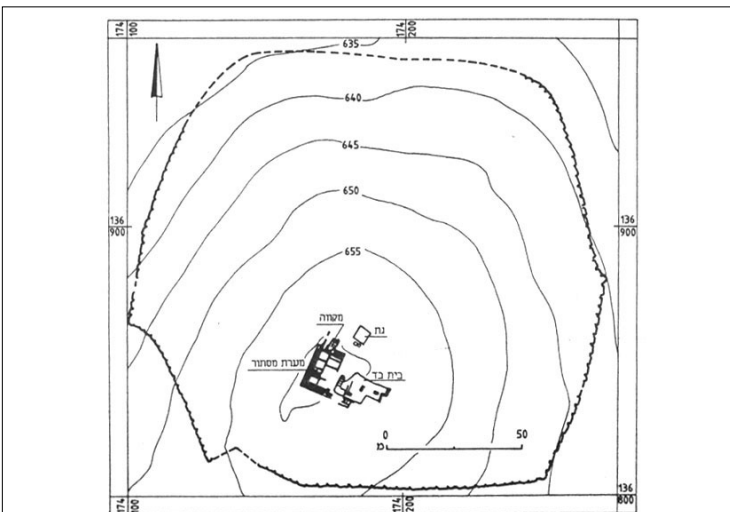
1. קיים פוטנציאל להפעלת האתר כגן עתיקות, בשילוב מעורבות קהילתית/ שכונתית. לשם כך יש לערוך תכנית לפיתוח האתר.
2. יש לבצע עבודות שימור דחופות באתר וכן לדאוג לתחזוקה קבועה.
3. יש להתקין מערך שילוט באתר.
4. יש להמנע מתוספת בנייה מעל המבנים ברצועה שסביב האתר.

היחס לאתרים נוספים בסביבה הקרובה:

קיים קשר תרבותי/טכנולוגי (בתי בד, גתות) בין אתר זה לבין אתר 'ראס אבו מערוף' (8), הממוקם כקילומטר מערבית לאתר, וכן לאתר דיר ע'זאלי (7) וחר' כעכול (9).
ייתכנות תיירותית: בינונית, ברמה שכונתית.

ביבליוגרפיה:

סקר ירושלים [102] אתר 96.
שוקרון א', סבריאגו א', "פסגת זאב" חדשות ארכיאולוגיות 99: 53-51
תיק שימור מס. 31, תחום שימור, רע"ת.

תכנית, מתוך: שוקרון א', סבריאגו א', "פסגת זאב" ח"א צ"ט

ממלא הנתונים:
שחר פוני - אדריכל
גדעון סולימני - ארכיאולוג

תאריך עדכון: אביב 2002

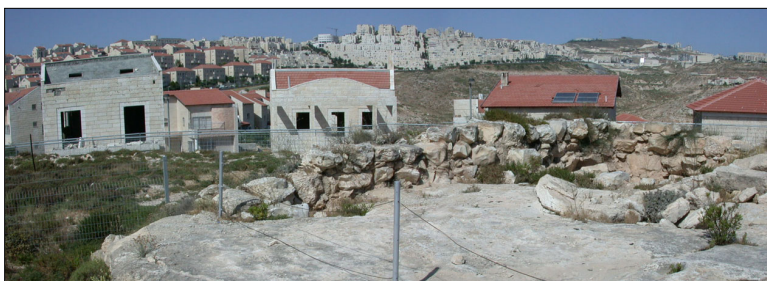
פסגת זאב ("בנה ביתך") Pisgat Ze'ev

בית בד, מבט לדרום מזרח, מתוך ח"א 99

מדרגות למקווה, מבט לדרום, מתוך ח"א 99

מבט מהאתר לכיוון מערב

סמיכות האתר לבתי מגורים

פתח לחדר במבנה

מהלך מדרגות מהרחוב לאתר

פתח מקווה

פתח מערת מסתור

מדרגות חצובות